

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

'II. GEREKÇE

1) 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 13 üncü Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

Veteriner tıbbî ürünlerinin toptan ve perakende satışı ve tanıtımının düzenlendiği 13 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci tümcesinde, veteriner biyolojik ürünler dışındaki veteriner tıbbî ürünlerinin toptan satışının, ecza depoları veya veteriner ecza depoları kanalıyla, perakende satışlarının ise eczaneler, veteriner muayenehane, klinik, poliklinik ve hayvan hastaneleri kanalıyla yapılacağı belirtilmiştir.

Ancak, fıkranın ikinci tümcesinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca izin verilmiş süs kuşları ile akvaryum ve egzotik süs hayvanlarını satan işyerleri için istisna getirilmiş, bu işyerlerinde, veteriner biyolojik ürünler dışındaki sadece bu hayvanlara mahsus olan veteriner tıbbî ürünlerin de satılabileceği hüküm altına alınmıştır.

'Veteriner tıbbî ürünler', 5996 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinin 78 inci sırasında, 'hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hale getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünleri' ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Bunların, etkin madde ihtiva eden yapıları, insanlara ve doğru kullanılmadığı takdirde hayvanlara zararı göz önünde bulundurularak, toptan satışının, ecza depoları veya veteriner ecza depoları kanalıyla, perakende satışlarının ise eczaneler, veteriner muayenehane, klinik, poliklinik ve hayvan hastaneleri kanalıyla yapılması insan ve hayvanın sağlığı ve maddi yaşamı için önemlidir.

Anayasanın 5 inci maddesinde, 'Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır'; 'Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması' başlıklı 56 ncı maddesinde de, 'Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir" denilmiştir.

'Anayasanın 5 inci maddesiyle kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama ödevi Devlete verilirken, 56 ncı maddesiyle de herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu belirtilerek, bu hakkı korumanın yine devletin ve vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmaktadır.

Anayasanın 5 inci ve 56 ncı maddeleri ile Devlete verilen görevlerin yerine getirilmesi, belli bir plan ve program çerçevesinde gözetim ve denetim ile gerçekleştirilebilir. Anayasada yer alan 'sağlıklı ve dengeli çevre' kavramına, hava, su ve toprak kirlenmesinin önlenmesi kadar, veteriner hizmetleri, bitki, gıda ve yem güvenilirliğinin de gireceği kuşkusuzdur. Yasa

koyucunun, devlete ait ödevleri yerine getirirken, çıkardığı yasalarla gerekli önlemleri alması zorunludur. Hayvan ve insan sağlığı gibi, maddi ve manevi yaşamın vazgeçilmez konularının idarenin düzenlemesi ve takdirine bırakılması beklenemeyeceği gibi, yasa koyucunun bu alanda güvenliği zedeleyecek düzenlemeler yapması da kabul edilemez.

Süs kuşları ile akvaryum ve egzotik süs hayvanlarını satan işyerleri, bu tür tıbbi ürünlerin satışı ve kullanım yöntemlerinin önerilmesi için uygun eğitim, öğretim ve nitelikte kişiler tarafından işletilmediği gibi, uygun saklama ve satış ortamına da sahip değildir. Bu tür, uygun koşulları taşımayan satışlar, halk, insan ve hayvan sağlığı yönünden ciddi sakıncalar oluşturmaktadır.

Kuralın, can ve mal güvenliğini sağlamak, dolayısıyla kamu düzenini ve yararını korumak amacıyla getirildiği de söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci tümcesi Anayasanın 5 inci ve 56 ncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

2) 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 22 nci Maddesinin (7) Numaralı Fıkrasının İkinci Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

22 nci maddede, sorumluluklar sıralanmış, (7) numaralı fıkra, Yasanın Ek-1'inde belirlenen gıda ve yem işletmelerinin, işin nevine göre, konu ile ilgili lisans eğitimi almış en az bir personel çalıştırmak zorunda oldukları belirtilmiştir. Böylece, hangi gıda ve yem işletmelerinin, konu ile ilgili lisans eğitimi almış en az bir personel çalıştırmak zorunda oldukları Yasada tek tek sayılarak, bu konudaki sorumluluk yasal güvence altına alınmıştır. Ancak (7) numaralı fıkranın ikinci tümcesinde, Ek-1 sayılı çizelgede bilimsel gelişmeler ve günün koşullarına göre, Bakanlıkça değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir. Bakanlık, bu değişiklikleri çıkarılacak bir tebliğ ile ilan edecektir.

Bakanlığa yetki veren yasal düzenleme herhangi bir yasal çerçeve ve ölçüt içermemektedir. 'bilimsel gelişmeler' ve 'günü koşulları' bütünüyle soyut ve belirsiz kavramlardır.

Anayasanın 7 nci maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği; 8 inci maddesinde ise yürütme yetki ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve yasalara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Anayasada yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasada öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma ve yasayla konulan kuralları değiştirme yetkisi verilemez. Yasal düzenlemeler ancak yasa koyucu tarafından konulabilir, kaldırılabilir ya da değiştirilebilir.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri '*belirlilik*'dir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir

kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörülebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. 'Öngörülebilirlik şartı' olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar. (AYMK., 17.04.2008 günlü, E.2005/5, K.2008/93).

Kuralda, yasa ile getirilen gıda ve yem işletmelerinin değiştirilmesi konusunda, yasa ile esasları belirlenmeden, çerçevesi çizilmeden, soyut ve belirsiz kavramlara dayanarak, Bakanlığa çok geniş yetkiler verilmektedir. Yasa'da açıkça düzenleme yoluna gidilmeden, gıda ve yem işletmeleri ile bunların çalıştıracağı personelin, 'bilimsel gelişmeler ve günün koşulları' gibi soyut gerekçelere dayanılarak değiştirilmesi yetkisinin idareye verilmesi, yasama yetkisinin devri niteliğini taşımaktadır. İdareye bırakılan takdir alanı geniş, sınırsız ve ölçsüzdür.

Açıklanan nedenlerle, 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 22 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının ikinci tümcesi Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3) 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 35 inci Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Fıkroda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 5996 sayılı Yasa kapsamında yürütülen faaliyetler ve yapılan resmî kontrollerin karşılığı olarak ücret alabileceği, hangi faaliyetlerden ve resmî kontrollerden ne miktarda ücret alınacağını her yıl Aralık ayında Bakanlıkça belirleneceği öngörülmüştür.

Yasa koyucu, hem hangi faaliyet ve resmi kontrollerden ücret alınacağı, hem de ne miktarda ücret alınacağı konusunu tamamıyla Bakanlığa bırakmıştır.

Anayasanın 73 üncü maddesinde, herkesin, kamu giderlerini karşılamak üzere, vergi ödemekle yükümlü olduğu; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin yasayla konulacağı belirtilmiştir.

Verginin, kamu giderlerini karşılamak üzere alınması ve herkesin bu nedenle vergi ödemekle yükümlü olması, temel anayasal ilkelerden biridir. 'Vatandaş vazifelerinin en önemlilerinden biri' olarak tanımlanan vergi yükümünün amacı, kamu hizmetlerinin karşılığı olarak kamu giderlerine kaynak oluşturmaktır. Kamu giderleri, kamu hizmetlerinin gerektirdiği giderlerdir. (GEREK Şahnaz, AYDIN Ali Rıza, Anayasa Yargısı ve Vergi Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2010, s.42 vd.)

5996 sayılı Yasa kapsamındaki faaliyetler ve resmi kontroller, Anayasanın Devlete yüklediği görevler arasında olup, kamu hizmeti, bu hizmet karşılığında yapılacak harcamalar da kamu gideridir. Bu kamu hizmetinin gerektirdiği giderlerin, vergi, resim, harç ve benzeri

mali yükümlerle karşılanması zorunludur. Bu durumda, söz konusu giderleri karşılamak amacıyla kişilerden alınan paranın da vergi ya da vergi benzeri yükümlülük olması gerekir. Bu hizmetlerin, kişilerden alınan ücretle değil Devletin genel gelirleriyle karşılanması gerekir.

Kuralda, 'ücret alabilir' sözcükleri kullanılmak suretiyle, zorunluluk getirilmemekle birlikte, Yasa kapsamında yürütülen faaliyetler ve resmi kontrollerin hangilerinden ücret alınacağı ve ne miktarda ücret alınacağı Bakanlığa bırakılmıştır. Kural, düzenleniş şekliyle, Yasa kapsamındaki tüm faaliyetlerin ve resmi kontrollerin karşılığında ücret alınmasına kadar geniş bir yetkiyi Bakanlığa bırakmıştır ki bu durumda da, alınacak ücretler, kamu giderlerinin karşılanması için zorunlu hale gelecek ve kamu gücüne dayanılarak alınan vergi benzeri mali yükümlülük niteliğine dönüşecektir.

Kuralın düzenleniş şekli ve Bakanlığa verilen yetki, 5996 sayılı Yasa kapsamındaki kamu hizmetlerini ve kamu gideri niteliğindeki harcamalarla, bunlardan Devlet gelirleriyle karşılanmayacak ve belirli hizmetler karşılığında ücret alınacakları ayırmamakta, bu konudaki tüm yetkiyi Bakanlığa bırakmaktadır. Bu yönüyle, Anayasanın 73 üncü maddesindeki, kamu giderlerinin vergi gelirleriyle karşılanması ilkesi ihlal edildiği gibi, asıl olarak verginin yasallığı ilkesi de ihlal edilmiştir.

Anayasa koyucunun, her çeşit mali yükümlerin yasayla konulması, değiştirilmesi ve kaldırılmasını buyururken, keyfi, takdiri ve sınırsız ölçülere dayalı uygulamaları önleyecek ilkelerin yasada yer alması amacını güttüğünde kuşku yoktur (age. s.147) Yasa koyucunun, yalnızca konusunu belli ederek bir mali yükümlün ilgililere yükletilmesine izin vermesi, bunun yasayla konulmuş sayılması ve Anayasaya uygunluğunun kabulü için yeterli olmayacağı halde, 5996 sayılı Yasa kapsamındaki tüm faaliyet ve resmi kontrolleri kapsama alan bir yetki devrinin Anayasaya uygunluğunun kabulü mümkün değildir. Kural, aynı zamanda belirsizlik de içermekte, sadece yetki vermekle yetinmekte, kişilerin hukuk güvenliğini ihlal etmektedir.

Açıklanan nedenlerle 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 35 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası Anayasanın 2 nci ve 73 üncü maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

4) 11.06.2010 Tarihli ve 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 46 ncı Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası ile Değiştirilen, 6343 Sayılı Kanunun 27 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının (7) Numaralı Bendinin Anayasaya Aykırılığı

5996 sayılı Yasanın 46 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi değiştirilmiştir. Değişik (7) numaralı bende göre, Birliğin Büyük Kongresinin oluşumu için;

- a) Oda başkanları tabii delege,
- b) İlgili odalardan, üye sayısı (150)'ye kadar olanlardan (4) delege,
- c) Üye sayısı (151 ' 300) arasında olanlardan (5) delege,
- d) Üye sayısı (301 ' 600) arasında olanlardan (6) delege,

e) Üye sayısı (601 ' 1000) arasında olanlardan (8) delege,

f) Ayrıca (1000)'den fazla üyesi olan odalardan (8) delegeye ek olarak her (500) üye için (1) delege,

g) Aynı sayıda yedek seçmek, Umumi Heyetin görevleri arasında sayılmıştır.

(7) numaralı fıkra değiştirilmeden önce, 2993 sayılı Yasa ile değişik şekline göre 'Büyük Kongreye iştirak etmek üzere, elliye kadar üyesi olan odalardan iki, yüze kadar üyesi olan odalardan dört ve yüzden fazla üyesi olan odalardan da altı temsilci seçmek' şeklindeyken, Anayasa Mahkemesinin 25.06.2009 günlü, E.2006/143, K.2009/98 sayılı kararıyla iptal edilmiş, ayrıca yeni düzenleme yapılması amacıyla 1 yıl süre verilmiştir. Karar 07.10.2009 günlü Resmi Gazetede yayımlanmış, bir yıllık süre dolmadan, 5996 sayılı Yasayla yeni düzenleme yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararında;

'İtiraz konusu kural uyarınca, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Kongresine katılmak üzere, elliye kadar üyesi olan Veteriner Hekimleri Odaları iki, yüze kadar üyesi olan odalar dört ve yüzden fazla üyesi olan odalar ise altı temsilci seçmektedirler. Böylece çok sayıda veteriner hekimin kayıtlı olduğu Veteriner Odaları, Büyük Kongre'de üye sayılarına göre değil, maktu bir sayı ile temsil edilmiş olmaktadır.

Anayasanın 135 inci maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri oldukları belirtilmiştir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, yasayla düzenlenen mesleklerin verdikleri kamu hizmetinde belli bir düzeyi korumak ve mesleğe mensup olanların ortak çıkarlarını kollamak ve aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek için kurulurlar. Bu tür mesleki kuruluşların çok partili demokratik düzen içerisinde giderek etkili bir baskı grubu haline gelmeleri ve bu şekilde örgütlenen gruplar arasındaki dayanışmanın toplum çıkarları aleyhine gelişmesi tehlikesi, bunların kamu hukuku kural ve usulleriyle düzenlenmesini zorunlu kılmış ve sosyal bir olgu olarak öteden beri varlıklarını koruyabilmiş olan bu kuruluşları anayasal bir kurum haline dönüştürmüştür.

Anayasanın sözü edilen kuruluşları düzenleyen 135 inci maddesi konuya bazı noktalarda açıklık ve daha yoğun denetim sisteminin ölçütlerini getirmiştir. Meslek kuruluşlarının amaçları belirlenmiş, etkinlik alanları sınırlanmış, bunların birer kamu tüzelkişisi olduğu açıklığa kavuşturulmuş, organlarının seçimi yargı gözetimine tabi kılınmış, amaç dışı faaliyet göstermeleri yasaklanmış, devletin bu kuruluşlar üzerindeki idari ve mali denetim hakkı açıkça belirlenmiştir.

Yukarıda anılan Anayasa kuralı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının '... kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunla gösterilen usullere göre yargı denetimi altında, gizli oyla seçilen ...' tüzelkişiler olduğunu öngörmekte ve bunların

kuruluşunda organlarının seçimle işbaşına gelme usulünü benimsemektedir. Herhangi bir kuruluşun oluşmasında demokrasinin temel kuralı olan seçime yer verilmişse, bu kuruluşun yönetim ve işleyişinin de demokratik kurallara aykırı olamayacağının kabulü gerekir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Adaletli bir hukuk düzeninin kurulabilmesi, diğer seçimler yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin seçimlerinde de seçime katılacakların adil bir biçimde temsil edilmesine bağlıdır. Adil temsilin sağlanmadığı bir seçimin demokratik olmasından ve hukuk devleti ilkesine uygunluğundan söz edilemez.

Demokrasinin olmazsa olmaz kuralı seçimdir. Demokratik seçimin en önemli niteliği ise adil bir temsil ilkesine dayalı serbest, eşit ve genel-oy esasını içermesidir. İtiraz konusu kural ile sayısı kaç olursa olsun yüzden fazla üyesi olan veteriner odalarının Büyük Kongre' ye katılmasının altı temsilciyle sınırlandırılması ve böylece Türk Veteriner Hekimleri Birliğinin en önemli organının oluşumunda adil temsilin önlenmesi, Veteriner Hekim Odalarının iç işleyişinde demokrasiye aykırı düşen bir düzenlemedir.

Bu nedenle itiraz konusu kural Anayasanın 2 nci ve 135 inci maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.'

denilmiştir. Kararda, demokratik seçim ilkeleri, odaların üye sayılarına göre temsil edilmemesi, sayısı kaç olursa olsun yüzden fazla üyesi olan odaların altı temsilciyle sınırlandırılması üzerinde durulmuş ve adil biçimde temsilin önlenmesi Anayasaya aykırı bulunmuştur.

5996 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikte, oda başkanları doğal delege kabul edilmekle birlikte, üye sayısı 150'ye kadar olanlardan (4) üye öngörülmüştür. Ancak, 150'den fazla üye sayısı olan odalarda, üye sayısı arttıkça adil temsil ilkesi bozulmaktadır. Şöyle ki, 150 üyeye (4) delege verilirken;

a) Üye sayısı (151 ' 300) arasında olanlardan (5) delege, denilerek, artan 150 üye için (1) delege eklenmiştir.

b) Üye sayısı (301 ' 600) arasında olanlardan (6) delege, denilerek, bu kez artan 300 üye için (1) delege eklenmiştir.

c) Üye sayısı (601 ' 1000) arasında olanlardan (8) delege, denilerek, bu kez de artan 400 üye için (2) delege eklenmiştir.

d) Ayrıca (1000)'den fazla üyesi olan odalardan (8) delegeye ek olarak her (500) üye için (1) delege, denilerek, artan her 500 üye için (1)'er delege eklenmiştir.

Görüldüğü gibi, üye sayılarına göre adil biçimde temsil yine getirilmemiştir. 150 üye (4) delege ile temsil edilirken, artan 300 üye bir delegeyle temsil edilmektedir. Adil temsil ilkesi üye sayısı arttıkça değişmekte ve bozulmaktadır. 600 üyeden sonraki artışta, bu kez artan 400 üye iki delege ile temsil edilmektedir. Diğer bir anlatımla, üye sayısı 150 olan odalar (4) delege

ile temsil edilirken, üye sayısı 1000 olan odalarda, artan 850 üye için (4) delege öngörülmüştür. 150 üyeli odada bir delegenin temsil oranı 37,5 iken, 1000 üyeli odada bu oran 12,5'e düşmektedir. 1000'den fazla üyesi olan odalarda ise her 500 üyeye (1) delege eklenerek adil temsil iyice bozulmaktadır. Üye sayısı 1000'dan fazla olan odalarda bir delegeye düşen üye sayısı ile küçük odalarda bir delegeye düşen üye sayısında yüzde 200'ü aşan farklılıklar oluşabilmektedir. Bir başka durum ise önceki düzenlemede 150 üyesi olan odalar (6) delege ile temsil edilirken, yeni düzenlemede bu sayı (4)'e düşürülmektedir.

5996 sayılı Yasayla yapılan değişiklik, Anayasa Mahkemesinin gerekçesini karşılamamış, üye sayısına göre temsili sağlayacak bir düzenleme yapılmamış, adil temsil ilkesine uyulmamıştır.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen E.2006/143 sayılı kararında belirtilen gerekçelerle ve açıklanan nedenlerle, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 46 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrasıyla değiştirilen, 6343 Sayılı Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi Anayasanın 2 nci ve 135 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Hukuk devletine aykırı olan, temel hak ve özgürlükleri ölçüsüzce sınırlandıran ve Anayasaya açıkça aykırı olan bir düzenlemenin, uygulanması halinde, sonradan giderilmesi olanaksız zararlara yol açacağı çok açıktır.

Öte yandan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Yukarıda Anayasaya aykırılı ileri sürülen hükümlerin uygulanması halinde, gıda ve yem güvenilirliği, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı konularında Bakanlığın keyfi uygulamaları ile karşılaşılacak, bu uygulamalar sonunda kişilerin hukuk güvenlikleri ve özellikle sağlıkları ihlal ve tehdit altında kalacaktır. Hangi kamu hizmetlerinin giderlerinin devlet gelirleriyle karşılanacağı, hangilerinden ücret alınacağı yetkisinin sadece Bakanlıkça kullanılmasıyla maddi kayıplar yaşanacaktır. Öte yandan, Veteriner Hekimleri odalarının seçimleri Anayasa aykırı olarak yapılmaya devam edecektir.

Anayasanın hükümlerine açıkça aykırılık taşıyan söz konusu düzenlemelerin uygulamaya geçmesi durumunda ise telafisi imkansız zararlar doğacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

Esas Sayısı : 2010/80
Karar Sayısı : 2011/178

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 11.06.2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun;

1) 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının, '*Ancak, Bakanlıkça izin verilmiş süs kuşları ile akvaryum ve egzotik süs hayvanlarını satan iş yerlerinde, veteriner biyolojik ürünler dışındaki sadece bu hayvanlara mahsus olan veteriner tıbbî ürünler satılabilir*' şeklindeki ikinci tümcesinin, Anayasanın 5 inci ve 56 ncı maddelerine aykırı olduğundan,

2) 22 nci maddesinin (7) numaralı fıkrasının, '*Bilimsel gelişmeler ve günün koşullarına göre, Ek-I'de Bakanlıkça değişiklik yapılabilir*' şeklindeki ikinci tümcesinin, Anayasanın 2 nci ve 7 nci maddelerine aykırı olduğundan,

3) 35 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasanın 2 nci ve 73 üncü maddelerine aykırı olduğundan,

4) 46 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası ile değiştirilen, 6343 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendinin, Anayasanın 2 nci ve 135 inci maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine, Anayasaya açıkça aykırı olmaları ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."